

Keliaujančių žmonių specialūs poreikiai, į kuriuos reiktų atsižvelgti švietimo įstaigoms ir profesinio ugdymo sistemai

Romų bendruomenių atstovų apklausa

2005 metais projekto partneriai tyrinėjo klausimus, susijusius su romų švietimu, profesiniu rengimu ir įdarbinimu. Buvo klausinėjami

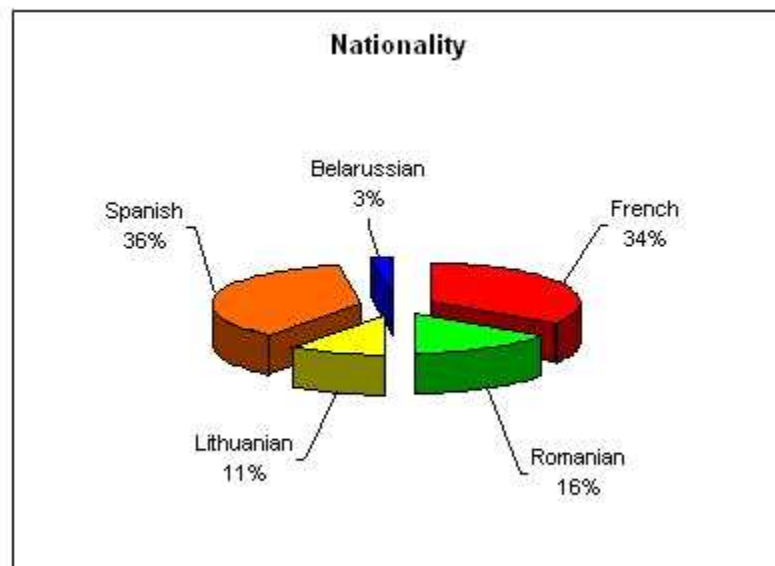
- romų bendruomenių atstovai ir
- institucijų, dirbančių šiose srityse, atstovai.

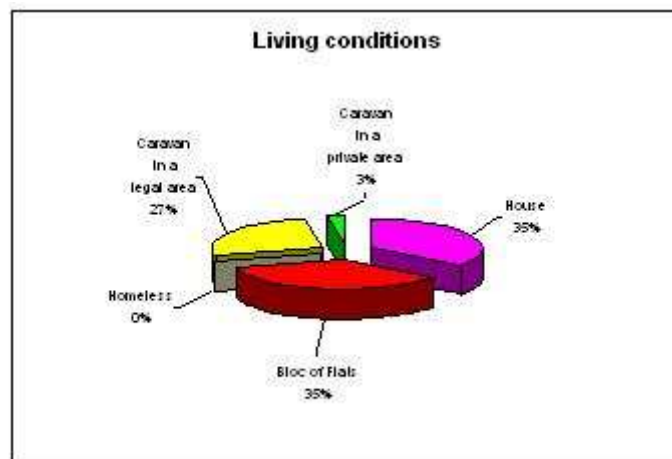
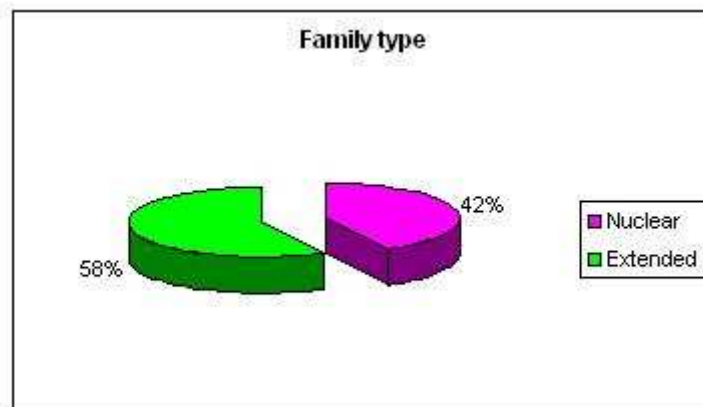
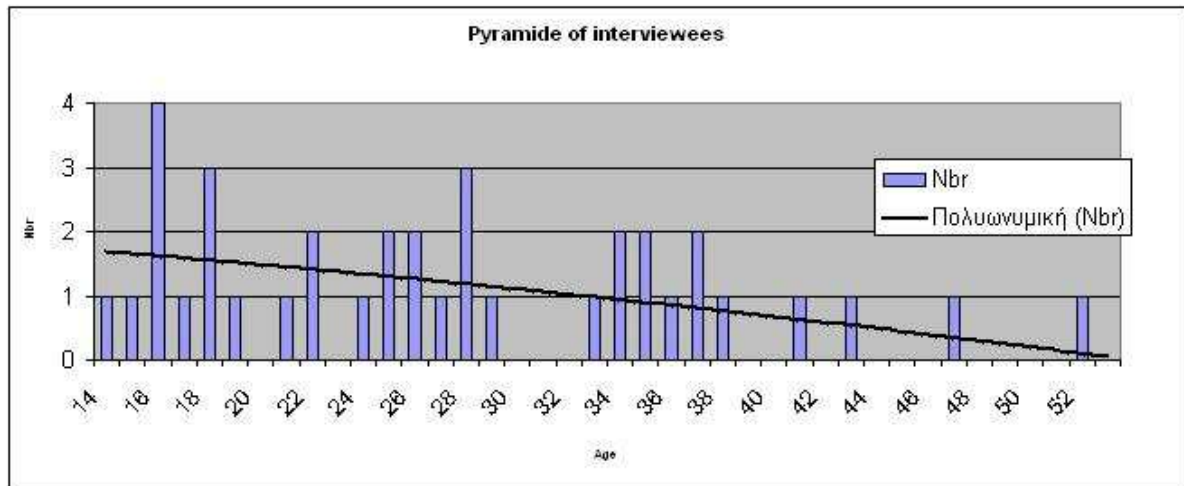
Šioje ataskaitoje apibendrinami romų bendruomenių apklausos rezultatai

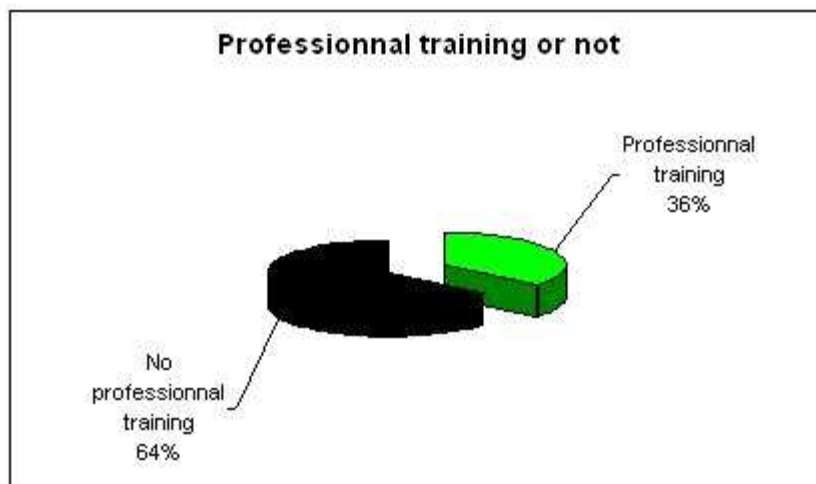
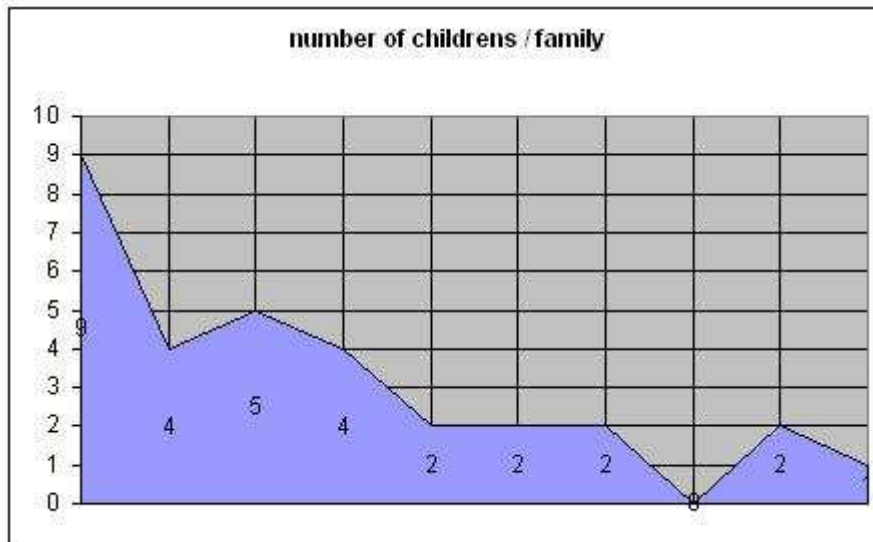
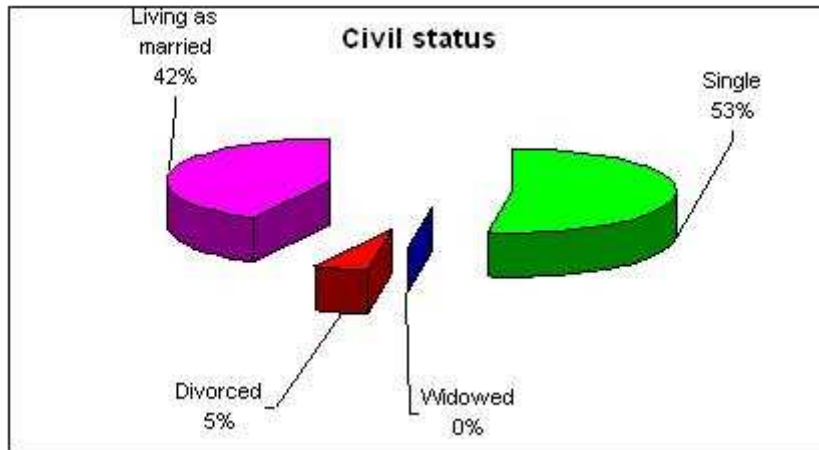
Apklaustų žmonių skaičius :

- 15 Prancūzijoje
- 5 Lietuvoje
- 5 Rumunijoje
- 14 Ispanijoje

Žemiau esančiose diagramose pateikiami statistiniai duomenys apie apklaustuosius:

Švietimas ir profesinis parengimas

Kuo aukštesnis švietimo lygmuo, tuo mažiau jį lankančių ar baigusių mūsų respondentų tarpe. Labai nedaug kas lankė vidurinę mokyklą, o dar mažiau – universitetą. Dauguma apklaustųjų neturi profesinio išsilavinimo. Dauguma tų, kurie dalyvavo profesinio rengimo sistemoje, lankė valstybinių institucijų pasiūlytas ir jų apmokėtas profesinio rengimo formas.

Dauguma turėjusių galimybę įgyti profesiją, ją ir įgijo. Kliūtys, trukdžiusios įgyti profesiją:

- gyvenamosios vietos pakeitimas
- vedybos

Lankiusieji profesinio rengimo kursus ar kitas profesinio rengimo formas, teigė, kad jie mokymas atitiko jų lūkesčius. Dauguma turėjo galimybę pasirinkti, kokios profesijos ir kur mokytis. Jie džiaugėsi, kad buvo atsižvelgta į jų poreikius ir kad jie galėjo išmokti dalykų, galėjusių pagerinti jų gyvenimą.

Problemų kildavo tada, kai profesinio rengimo kursai buvo organizuojami, neatsižvelgiant į jų gyvenimo aplinkybes (mobilumą, išsilavinimo lygį, šeimos nuostatas ir išsilavinimą). Yra didelis neatitikimas tarp turimo mokyklinio išsilavinimo ir reikalavimų, pradedant profesinio rengimo kursais. (Moterims kyla daugiau problemų, lankant mokyklą dėl specifinio vaidmens jų kultūroje.)

Motyvai, dėl kurių keliaujantiems žmonėms reikalingas profesinis parengimas:

- geriau atlikti pareigas darbe
- pagerinti gyvenimo sąlygas
- užsidirbti pinigų
- rasti darbą ir įsidarbinti

Jie nenori lankyti profesinio rengimo kursų, kai :

- kursai jiems nepritaikyti
- jie yra neraštingi
- moterys dėl pareigų šeimoje neturi laiko

Apie profesinę situaciją

Profesinė situacija skiriasi tarp darbą turinčių žmonių ir bedarbių. Dauguma apklaustųjų dirba darbus, kuriuos patys sau susikūrė. Kai kurie iš jų dirba nelegaliai.

Apklaustųjų darbų pavyzdžiai: sezoniniai darbininkai, dažytojai, namų šeimininkės (moterys). Tarp apklaustųjų buvo mokinių ir studentų.

Kai kurie savo darbine situacija patenkinti (namų šeimininkės gali būti arti savo vaikų, jos yra laisvos ir nepriklausomos)

Tie, kurie nepatenkinti, patiria finansinių sunkumų arba skursta. Tai papildoma kliūtis, ieškant darbo. Dalis jų niekada neturėjo darbo. Buvo neatsakiusių į tokius klausimus.

Pusė turinčių darbą žmonių, buvo laikinai įdarbinti, o kita pusė turėjo pastovų darbą. Paklausti apie profesinio mokymosi poreikius, jie atsakė, kad norėtų įgyti profesiją, įsidarbinti mokiniams (25 %), kiti pageidautų įgyti kirpėjo, namų ūkio padėjėjo kvalifikaciją. 12 % apklaustųjų tęsė profesinius mokslus ir 12 % pageidavo lankyti profesinio rengimo kursus. Iš profesinių kursų jie tikisi ir žinių apie naujas technologijas, kompiuterius, nori išmokti anglų kalbos. Keletas apklaustųjų norėtų profesinio parengimo dirbti namų ūkio padėjėjais ar kirpėjais..

Kiti poreikiai :

- pinigai
- tokios pat galimybės, kaip ir kitiems žmonėms
- galimybė įsidarbinti
- įgyti pradinio mokymo pagrindus, išmokti skaityti ir rašyti

Problemos, trukdančios lankyti profesinio rengimo kursus :

- dėl mobilaus gyvenimo būdo jie neįgyja pagrindinio išsilavinimo, neturi pagrindinių akademinį įgūdžių
- sunku rasti kursus, kurie būtų netoli jų gyvenamosios vietos
- jie neturi laiko mokymuisi

- moterims kliūtis mokytis yra būtinybė prižiūrėti vaikus
- siekti išsilavinimo moterims trukdo ir kultūrinė aplinka
- jie bijo diskriminacijos ir bijo dėl to siekti išsilavinimo.

Labiausiai jiems tinkantys darbai (apklaustųjų nuomone):

- valymas
- maisto gaminimas
- dažytojo
- kirpėjo
- kasininko ...svajonė
- gydytojo..... svajonė

Kas būtina, norint gauti šiuos darbus

- a) mokymas : specialūs igūdžiai ir mokymasis specialiuose kursuose
- b) pinigai

Jiems pirmiausia reikalingas mokymas, o paskui pinigai, kad jie galėtų pradėti dirbti. Daugelis neturi jokio supratimo, nuo ko pradėti. Jie nežino, ką daryti, kad gautų darbą.

75% apklaustųjų žino, kuo tradiciškai verčiasi jų šeimos nariai.

- Daugiausia moterų prekiauja, tvarkosi namie, yra namų šeimininkės.
- Daugiausia vyrų pina ir parduoda krepšius, dirba dažytojais, muzikantais, padeda fermeriams, parduoda metalo laužą, prekybininkais gatvėse, gyvulių augintojais, sodininkais.

30 % mano, kad tie tradiciniai amatai ir užsiėmimai nyksta, 40 % mano, kad jie perduodami naujoms kartoms, 30 % neatsakė į šį klausimą.

Apie šeimos nuostatas į ...

... į vaikų lavinimą mokyklose

Šeimos nuostata į vaikų švietimą mokykloje yra pozityvi ir vis dažniau tampa prioritetu. Norint, kad vaikams gyvenime sektųsi, reikia išmokyti juos skaityti ir rašyti. Reikia, kad jie įgytų vairavimo teises, nes viso to reikalaujama geram darbe. Tik keletui šeimų mokykla neatrodo svarbi.

... į įsidarbinimą

Daugeliui šeimų įsidarbinimas yra labai svarbus, nes reikalingi pinigai. Berniukams tai atrodo svarbiau, negu mergaitėms. Apklaustieji teigia, kad įsidarbinti yra labai sunku. Kitos šeimos neslepia neigiamos nuostatos dėl žemų atlyginimų ir diskriminacijos. Kai kurie mano, kad svarbu turėti galimybę įsidarbinti visai šeimai kartu.

...į įsidarbinusių keliaujančių žmonių skaičių ir galimybes jį padidinti.

Visuomenės nuostata į galimybes įdarbinti keliaujančius žmones yra labai įprasta. Jai būdinga ksenofobija, įtarumas ir rasizmas. Kai kurie žmonės galvoja, kad jie privalo dirbti, nes geriau pinigus užsidirbti, negu tik gauti socialines pašalpas.

... į priemones, leidžiančias pasiekti sėkmės profesiniame gyvenime

Daugelis apklaustųjų neatsakė į šį klausimą. Kiti pateikė tokius pasiūlymus:

- Administravimo formalumų lengvinimas
- Trumpalaikiai kontraktai
- Kova su diskriminacija
- Leisti dirbti jaunesniems nei penkiolikos metų žmonėms
- Palaikyti tradicinius darbo įgūdžius
- Kovoti su neraštingumu
- Specialios darbo vietos
- Reikia keisti supratimą
- Mokėti didesnius atlyginimus
- Pateikti pavyzdžių, kurie paskatintų keliaujančius žmones ieškoti darbo
- Profesinis mokymas

Kiti komentarai ir pasiūlymai.

- Mokymasis svarbus vaikų gyvenime
- Svarbu turėti vairavimo pažymėjimą, norint gauti darbą
- Mergaitėms svarbu įsidarbinti ne pilną darbo dieną, kad galėtų padėti savo tėvams
- Sunku rasti laiko mokymuisi, nes vyrai turi dirbti, kad galėtų išlaikyti savo šeimas
- Atlyginimai turi būti dideli, nes jie gyvena didelėse šeimose (5 - 6 vaikai)
- Moterims tinka siuvėjų darbas
- Dažnai susiduriama su rasistinėmis nuostatomis. Kai kurių keliaujančių žmonių bendruomenės atstovų netinkamas elgesys prisideda prie apibendrintos neigiamos nuostatos visų keliaujančių žmonių atžvilgiu, nors jie, kaip ir kiti žmonės, nėra vienodi.
- Moterys nori išmokti gaminti valgyti ir daugiau sužinoti apie vaikų lavinimą.